

Protokół

18. posiedzenia, III. sesyi, VIII. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 13. marca 1907.

Początek o godzinie 10 minut 35 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Kazimierz Lubomirski, Stanisław Mycielski, ks. Wiktor Mazikiewicz.

Obecnych posłów 127.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 16. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 17. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Izba bez rozprawy udziela urlopu p. Stanisławowi Tarnowskiemu do końca sesyi sejmowej.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj, wniesionych po dzień 13. marca 1907 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu L. s.: 2045, 2046—2048, 2050, 2051, 2054, 2056—2058, 2061, 2063—2065.

Komisji budżetowej L. s.: 2062.

Komisji szkolnej L. s.: 2052, 2055.

Komisji administracyjnej L. s.: 2049, 2053.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zawarcia układu z c. k. Rządem co do kosztów budowy gmachów dla klinik psychiatryczno-neurologicznej, laryngologicznej, tudzież okulistycznej i dermatologicznej we Lwowie.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi na przekazanie tego przedłożenia komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Zdzisława Tarnowskiego o uchwalenie ustawy normu-

jącej stosunki prawne między pracodawcami rolnymi a robotnikami.

Przemawia p. Zdzisław Tarnowski, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do Wydziału krajowego jako do komisji.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Sokółów (powiat Kolbuszowa) na pobór podwyższonych opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Wereszezyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia o zezwoleniu gminie Sokółów powiat Kolbuszowa na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Sokółów (powiat Kolbuszowa) zezwala się pobierać od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy do końca roku 1910 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów w gminie wyrabianych lub w jej obręb wprowadzanych i w niej zużywanych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po 22 h czyli od jednego hektolitra stustopniowego 22 koron.

2. Od jednego hektolitru rumu i słodzonych napojów spirytusowych, których wzartość alkoholu nie da się oznaczyć stu-

stopniowym alkoholometrem, po 11 koron czyli od jednego litra po 11 halerzy.

3. Od jednego hektolitra piwa po 2 korony.

4. Od jednego hektolitru miodu po 22 koron.

Art. II.

Do uiszczania powyższych opłat obowiązani są wszyscy, którzy napoje w Art. I. poszczególnione dla konsumpcji miejscowej wyrabiają lub sprowadzają czyto na własny użytek czy też na sprzedaż.

Art. III.

Okręg poborowy stanowi gmina Sokółów powiat Kolbuszowa.

Art. IV.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcji miejscowej w obrębie gminy, nie można ją obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. V.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest ona od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. VI.

Blizsze postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VII.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączona z dzierżawą prawa propinacji w Sokółowie, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina uzyskać zgodne porozumienie się z c. k. Dyrekcją galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacji w Sokółowie.

Art. VIII.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. IX.

Z wejściem w życie niniejszej ustawy traci moc obowiązującą ustawa z dnia 26. marca 1895 Nr. 19 Dz. u. kr.

Art. X.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy *en bloc*.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Mościska na pobór opłaty gminnej od piwa.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia o zezwoleniu gminie Mościska na pobór opłaty gminnej od piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Mościska zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy do końca r. 1910 opłatę gminną od piwa w gminie wyrabianego lub w jej obręb wprowadzonego i w niej zużywanego, a to w wysokości po 2 korony od hektolitra.

Art. II.

Do uiszczania powyższej opłaty obowiązani są wszyscy, którzy piwo dla konsumeyi miejscowej wyrabiają lub sprowadzają, czyto na własny użytek czy też na sprzedaż.

Art. III.

Okręg poborowy stanowi gmina Mościska.

Art. VI.

Ta opłata ciąży tylko na konsumeyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkeyi ani obrotu handlowego.

Art. V.

Blizsze postanowienia co do sposobu poboru tej opłaty wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tej opłaty ma być złączona z dzierżawą prawa propinacyi w Mościskach — a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina uzyskać zgodne porozumienie się z c. k. Dyrekcyą gal. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w Mościskach.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy *en bloc*.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania

bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu Wydziałowi powiatowemu w Tarnobrzegu koncesyi do pobierania opłat mytniczych na drodze gminnej II. klasy Alfredówka-Buda stalowska.

Sprawozdawca p. Dąbski odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej uchwały:

U c h w a ł a

o udzieleniu Wydziałowi powiatowemu w Tarnobrzegu koncesyi do pobierania opłat mytniczych na drodze gminnej II. klasy Alfredówka-Buda stalowska.

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały nadaje się prawo do pobierania myta na drodze gminnej II. klasy Alfredówka-Buda stalowska Wydziałowi powiatowemu w Tarnobrzegu jako władzy nadzorującej, a to na rzecz tej drogi, z zastrzeżeniem, że Wydział powiatowy, używając środków przewidzianych w §§. 19., 25. i 26. ustawy drogowej z dnia 5. lipca 1897. (Dz. u. kr. Nr. 43) przy pomocy pobieranego w myśl §. 32. tejże ustawy dochodu z powyższego myta pokrywać będzie wszelkie koszta połączone z utrzymaniem omycionej drogi w dobrym stanie.

Na wypadek zaniedbania przez Wydział powiatowy należytego nadzoru nad utrzymywaniem drogi, zastrzega sobie Wydział krajowy wydanie stosownych zarządzeń wskazanych w §. 35. ust. 2. wyżej powołanej ustawy drogowej.

Art. II.

Opłatę myta pobierać należy według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) h.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) h;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) h;

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnie do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należyt. ści.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. III.

Przy pobo ze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o zniżeniu tejże. Również mają być wolne od opłaty tego myta wszelkie fury gospodarcze obszaru dworskiego w Dzikowie i Mokrzeszowie, przechodząc do tych dóbr, a to w czasie jak długo te dobra tworzą jedną całość administracyjną.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Stapiński.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje następnie do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały *en bloc*.

Izba uchwała przyjęcie powyższej uchwały *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt uchwały *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania i bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt uchwały w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu Radzie powiatowej w Mielcu kon-

cesyi do pobierania opłat mytniczych na drodze powiatowej Radomyśl-Lisia góra.

Sprawozdawca p. Dąbski odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej uchwały:

U c h w a ł a

o udzieleniu Radzie powiatowej w Mielcu koncesyi do pobierania opłat mytniczych na drodze powiatowej Radomyśl-Lisia góra.

Art. I.

Radzie powiatowej w Mielcu nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały prawo do pobierania myta na drodze powiatowej Radomyśl-Lisia góra, powiatu mieleckiego, pod warunkiem utrzymania przedmiotu omyconego kosztem funduszu powiatowego w dobrym stanie, z zastrzeżeniem zastosowania postanowień zawartych w §§. 14. i 35. ust. 3. ustawy drogowej z dnia 5. lipca 1897 (Dz. u. kr. Nr. 43).

Art. II.

Opłatę myta pobierać należy w Janowcu według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) h;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzcho ych 2 (dwa) h;

e) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) h;

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnie do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należitości.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od tej opłaty lub o znizeniu tejże.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały *en bloc*.

Izba uchwała przyjęcie powyższej uchwały *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt uchwały *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt uchwały w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie uzupełniającego wyboru dwóch członków Wydziału galic. Kasy oszczędności we Lwowie.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje następujące sprawozdanie Wydziału krajowego:

Wysoki Sejmie!

Wybrani uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 18. listopada 1905 członkami Wydziału Galic. Kasy oszczędności na trzechlecie, upływające z dniem 18. listopada 1903, pp. Stefan Sękowski, poseł na Sejm krajowy i Jan Schultz, architekt, złożyli mandaty.

Z tego powodu proponuje Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi na podstawie postanowień §. 49. ustępu pierwszego statutu kasy —

Wysoki Sejm raczy w miejsce P. P. Stefana Sękowskiego i Jana Schultza wybrać członkami Wydziału Galic. Kasy oszczędności na czas do końca powyższego trzechlecia:

1. Dr. Władysława Jahla, członka Wydziału krajowego;

2. Władysława Piwockiego, radcę c. k. wyższego Sądu krajowego we Lwowie.

Marszałek zaprasza do komisji skrutacyjnej pp. Kleskiego, Sarego i Effenowicza i wzywa posłów do oddawania kartek.

Posłowie oddają kartki.

Marszałek wzywa po chwili komisję skrutacyjną do przeprowadzenia skrutynium.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w sprawie publicznego pośrednictwa pracy.

Sprawozdawca p. Zdzisław Tarnowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o publicznych biurach pracy z 3. lutego 1907 L. 12.181.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wziął pod rozwagę potrzebę pomnożenia sił kraj. biura pracy i tej potrzebie możliwie najrychlej zadosyć uczynił.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał dokładnie braki w funkcjonowaniu publicznych biur pośrednictwa pracy i ażeby na podstawie wyniku badań oraz zebranych doświadczeń przedstawił na najbliższej sesji odpowiednie wnioski, a gdyby tego potrzeba zachodziła ewentualnie także wnioski, zmierzające do zmiany ustawy o publicznych biurach pracy.

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby ponownie wydał odpowiednie i skuteczne zarządzenia względem ścigania i karania pokątnych pośredników pracy, jako też właścicieli tych koncesjonowanych biur, którzy wykraczają przeciw istniejącym rozporządzeniom i ustawom.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. ks. Wesoliński i stawia następującą rezolucję:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wziął pod rozwagę budowę domu dla wychodźców w Oświęcimiu i przedłożył w tym względzie Sejmowi odpowiednie wnioski.

Izba popiera tę rezolucję p. ks. Wesolińskiego.

Przemawia p. Szajer.

P. Urbański Mieczysław wnosi na zamknięcie rozprawy.

Marszałek oznajmia, iż do głosu zapisani są pp. Stapiński, Huryk i Dąbski.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Huryk.

Przemawia członek Wydziału kraj. p. Dąbski.

Przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej:

Sprawozdawca czyta:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o publicznych biurach pracy z 3. lutego 1907 L. 12.181.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek I. komisji.

Sprawozdawca czyta:

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wziął pod rozwagę potrzebę pomnożenia sił kraj. biura pracy i tej potrzebie możliwie najrychlej zadość uczynił.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek II. komisji.

Sprawozdawca czyta:

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał dokładnie braki w funkcjonowaniu publicznych biur pośrednictwa pracy i ażeby na podstawie wyniku badań oraz zebranych doświadczeń przedstawił na najbliższej sesji odpowiednie wnioski, a gdyby tego potrzeba zachodziła ewentualnie także

wnioski, zmierzające do zmiany ustawy o publicznych biurach pracy.

Przemawia p. Czartoryski.

Przemawia p. ks. Stojałowski.

Przemawia p. Czartoryski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała wniosek III. komisji.

Sprawozdawca czyta:

IV. Sejm wzywa e. k. Rząd, aby ponownie wydał odpowiednie i skuteczne zarządzenia względem ścigania i karania pokątnych pośredników pracy, jako też właścicieli tych koncesjonowanych biur, którzy wykraczają przeciw istniejącym rozporządzeniom i ustawom.

Przemawia p. Merunowicz i stawia dodatkową rezolucję:

V. Sejm wzywa e. k. Rząd, ażeby starał się jak najusilniej o szybkie uchwalenie w Radzie państwa ustawy emigracyjnej.

Izba popiera powyższą rezolucję p. Merunowicza.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała wniosek IV komisji, w oddzielnem zaś głosowaniu uchwała rezolucję V. p. Merunowicza, którą Marszałek odczytuje.

Marszałek otwiera rozprawę nad rezolucją p. ks. Wesolińskiego, którą odczytuje.

Gdy nikt głosu nie żąda, po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca przyjmuje rezolucję p. ks. Wesolińskiego, poczem Izba rezolucję tę uchwała.

Następuje:

Sprawozdanie komisji sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego o zamierzonej budowie zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju.

Sprawozdawca p. Jabłoński uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby co potrzeba zarządził dla stanowczego zbadania, czy zakładowi mającemu się zbudować w Lusinie, zabezpieczoną być może dostateczną ilość zdrowej wody.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by równocześnie z zarządzeniami, co do stwierdzenia, czy dla Lusiny może być zabezpieczoną dostateczną obfitość zdrowej wody, wdrożył poszukiwania za innym odpowiednim miejscem na zakład dla obłąkanych w zachodniej części kraju, w obrębie wodociągów krakowskich i wielickich, albo w innym na ten cel nadającym się miejscu w pobliżu Krakowa;

III Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrycia powyżej wymienionych robót i badań przyszłej budowy tego zakładu zaliczkowo z funduszu krajowego;

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wykonanie powyższych poleceń przyspieszył, tak, aby w roku 1908 budowa zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju mogła być rozpoczęta.

V. Wreszcie ze względu na ważność i nagłość tej sprawy poleca się Wydziałowi krajowemu, by z poruczonego niniejszemi uchwałami zadania zdał sprawę na początku jesiennej sesji r. b.

Przemawia p. Gołuchowski.

Przemawia p. Władysław Czaykowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje następnie do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski I—V. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie czasowego uwolnienia od opłaty dodatku krajowego do podatku domowo-czynszowego i wszelkich podatków i dodatków gminnych tych budynków w Przemyśle, które zostaną przebudowane ze względów zdrowotnych lub komunikacyjnych.

Sprawozdawca p. Mieczysław Urbański uwolniony na wniosek sekretarza p. Mycielskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o czasowym uwolnieniu od opłaty dodatku krajowego do podatku domowo-czynszowego i od wszelkich podatków i dodatków gminnych tych budowli, które w obrębie kr. wolnego miasta Przemyśla zostaną dokonane z publicznych względów zdrowotnych lub komunikacyjnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Budowle, które w obrębie król. wolnego miasta Przemyśla z publicznych względów zdrowotnych, lub komunikacyjnych na miejsce obiektów, zburzonych aż do powierzchni ziemi, zostaną nowo wybudowane na obszarze dawnego obiektu w obrębie już oznaczonej lub dopiero oznaczyć się mającej linii regulacyjnej ulicy, nawet gdyby obszar ten został przez linię budowy albo przez przebudowanie zmniejszony lub rozszerzony, — będą na wypadek, jeżeli i o ile przyznanem będzie ustawą państwową wyjątkowo przedłużone uwolnienie od podatku domowo-czynszo-

wego, — na czas tego uwolnienia, określonego ustawą państwową — uwolnione także od dodatku krajowego do podatku domowo-czynszowego i od wszelkich podatków i dodatków gminnych.

§. 2.

Określone w §. 1. uwolnienie od podatku krajowego i podatków i dodatków gminnych przysługuje tylko takim przebudowom, które w czasie obowiązywania ustawy państwowej zostaną rozpoczęte i w zupełności ukończone, względnie w stanie złołnym do używania wykonane.

§. 3.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie równocześnie z ustawą państwową, wymienioną w §. 1.

§. 4.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Mojemu Ministrowi skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

§. 1.

Budowle, które w obrębie król. wolnego miasta Przemyśla z publicznych względów zdrowotnych, lub komunikacyjnych na miejsce obiektów, zburzonych aż do powierzchni ziemi, zostaną nowo wybudowane na obszarze dawnego obiektu w obrębie już oznaczonej lub dopiero oznaczyć się mającej linii regulacyjnej ulicy, nawet gdyby obszar ten został przez linię budowy albo przez przebudowanie zmniejszony lub rozszerzony, — będą na wypadek, jeżeli i o ile przyznanem będzie ustawą państwową wyjątkowo przedłużone uwolnienie od podatku domowo-czynszowego, — na czas tego uwolnienia, określonego ustawą państwową — uwolnione także od dodatku

krajowego od podatku domowo-czynszowego i od wszelkich podatków i dodatków gminnych.

Przemawia p. Tarnawski i stawia następujące poprawki do tego paragrafu:

W §. 1. w wierszu czwartym po słowach „nowo wybudowane“ opuścić słowa „na obszarze dawnego obiektu“, natomiast we wierszu 6-tym zamiast słowa „ten“ umieścić słowa „zabudować się mający“.

Przemawia p. Sare.

Przemawia p. Tarnawski i cofa swoje poprawki.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. spra. ozdawca i wnosi przyjęcie tej ustawy *en bloc*.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji przemysłowej o stanie szkolnictwa handlowego w kraju w roku szkolnym 1904/5 oraz 1905/6.

Sprawozdawca p. Federowicz uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół handlowych w r. 1904/5 oraz 1905/6 do wiadomości.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, by przeprowadził bezzwłocznie rokowania z interesowanymi czynnikami w sprawie budowy nowego gmachu dla c. k. Akademii handlowej we Lwowie.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, by przeprowadził jak najrychlej upaństwowienie Wyższej szkoły handlowej w Krakowie.

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przy pertraktacjach z c. k. Rządem o upaństwowienie tego zakładu miał na uwadze konieczność należytego wyposażenia szkoły w sprzęty i zbiory naukowe. Potrzebne na ten cel ewentualne wydatki z funduszu krajowego należy uwzględnić w budżecie na r. 1908.

4. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przystąpił bezzwłocznie do założenia dwuklasowej szkoły handlowej przy c. k. Akademii handlowej we Lwowie, oraz jednej takiej szkoły w Krakowie przy Wyższej szkole handlowej.

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w myśl §. 5. ustawy z dnia 24. sierpnia 1899 o szkołach realnych w Królestwie Galicyi i Łodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, założył dwuklasowe szkoły handlowe na razie przy dwu szkołach realnych.

6. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przy współdziałaniu funduszy państwowych zajął się bezzwłocznie sprawą kształcenia sił nauczycielskich dla wyższych i niższych szkół handlowych.

7. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową przeprowadził z gminą m. Krakowa rokowania co do przeniesienia kursów handlowych żeńskich ze szkoły św. Scholastyki do Wyższej szkoły handlowej w Krakowie, przyczem zabezpieczyć należy tym kursom potrzebne na ich utrzymanie fundusze, tudzież, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową i gminą m. Krakowa kursa te zorganizował.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański wnosi przyjęcie powyższych wniosków komisji *en bloc*.

Izba uchwała przyjęcie wniosków tych *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała wnioski komisji 1—7 *en bloc*.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku p. Abrahama i towarzyszy o języku urzędowym władz autonomicznych.

Sprawozdawca p. Laskowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy o języku urzędowym władz autonomicznych.

U s t a w a

z dnia o języku urzędowym władz autonomicznych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Językiem urzędowym wewnętrznym Wydziału krajowego jest język polski.

Język, w którym uchwały Wydziału krajowego są obwieszane, uregulowany jest ustawą krajową z 10. czerwca 1866 Nr. 13. Dz. u. kr.

Wydział krajowy w korespondencji z Władzami rządowymi używa języka polskiego. Na podania stron i pisma Reprezentacji powiatowych odpowiada Wydział krajowy w tym języku w kraju używanym, w którym podanie względnie pismo wniesiono.

§. 2.

Językiem urzędowym wewnętrznym Reprezentacji powiatowej (Rady powiatowej i Wydziału powiatowego) i Reprezentacji gminnej (Rady gminnej i Zwierzchności gminnej) jest ten język, którego Reprezen-

tacja powiatowa względnie gminna jako swego języka urzędowego obecnie używa.

Zmiana tego języka nastąpić może na mocy uchwały Rady powiatowej, względnie gminnej, powziętej na posiedzeniu, w tym celu zwołanem i tylko w obecności trzech czwartych części członków, prostą większością obecnych.

Na posiedzeniu Reprezentacji powiatowej i gminnej mogą członkowie zabierać głos w każdym języku używanym w powiecie względnie gminie.

§. 3.

Reprezentacja powiatowa i gminna obowiązane są przyjmować i załatwiać pisma i podania bez względu na to, czy zredagowane są w języku polskim, ruskim lub niemieckim.

§. 4.

Językiem urzędowym zewnętrznym, którego Reprezentacja powiatowa i gminna używać będzie w korespondencji ze stronami i innymi władzami autonomicznymi i z władzami rządowymi, i w którym na nadesłane jej podania i pisma będzie odpowiadać, jest ten język, względnie są te języki, których Reprezentacja powiatowa i gminna w tym względzie obecnie używa.

Zmiana tego języka, względnie tych języków, nastąpić może w sposób podany w §-ie 2.

§. 5.

Każda uchwała Rady powiatowej, względnie gminnej, która reguluje język urzędowy Reprezentacji powiatowej, względnie gminnej, ma być obwieszoną w powiecie, względnie w gminie, a nadto, o ile idzie o gminę, przedłożoną Wydziałowi powiatowemu i Starostwu, o ile zaś idzie o Reprezentację powiatową, Wydziałowi krajowemu i Starostwu z dowodem, że przy powzięciu uchwały zachowano przepisy niniejszej ustawy.

Gdyby, czyto z urzędu, czy też wskutek wniesionych zażaleń stwierdzono, że

tych przepisów nie zachowano, to Wydział powiatowy znieś uchwałę Rady gminnej, a Wydział krajowy uchwałę Rady powiatowej.

Uprawnień służących w tym względzie Władzom rządowym na mocy przyznanego im ustawami prawa nadzoru nad Reprezentacją gminną i powiatową, postanowienie powyższe nie narusza.

§. 6.

Postanowień obowiązujących o języku urzędowym miasta Lwowa i Krakowa zawartych w ustawach krajowych z d. 14. października 1870 Dz. u. k. Nr. 79 i z dnia 6. października 1901 Dz. u. kr. Nr. 108 ustawa niniejsza nie narusza.

§. 7.

Jako język, w którym przełożony obszar dworskiego zarząd swój sprawuje i którego w korespondencji z Władzami i stronami używa, oznacza posiadacz obszaru dworskiego: język polski, ruski lub niemiecki. Jeżeli obszar dworski należy do kilku współposiadaczy lub posiadaczy częściowych, to przełożony obszar dworskiego używać będzie tego języka, za którym się oświadczy ta część współposiadaczy lub posiadaczy częściowych, na którą przypada więcej niż połowa rocznej kwoty podatków bezpośrednich opłacanych z obszaru dworskiego.

§. 8.

Wymienione w tej ustawie Władze autonomiczne oznaczają język, w którym za-

kłady im podległe załatwiać mają swoje czynności.

§. 9.

Rozporządzenie całego ministerstwa z dnia 5. czerwca 1869 Dz. u. kr. Nr. 24 tyżące się języka urzędowego c. k. Władz, urzędów i sądów w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w służbie wewnętrznej i w korespondencji z innymi Władzami, oraz powołane w tem rozporządzeniu i na jego podstawie wydane przepisy o korespondencji c. k. Władz, urzędów i sądów ze stronami, z Władzami nierządowymi, korporacyami i gminami, pozostają jak dotąd tak i nadal w mocy.

§. 10.

Ustawa niniejsza rozpoczyna obowiązywać z dniem jej ogłoszenia.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych w porozumieniu z innymi Ministrami, których to tyczy.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną, oznajmiając zarazem, iż do rozprawy tej zapisała się większa ilość mowców, a mianowicie pp.: Oleśnicki, Kuryłowicz, Jaworski, Korol, Bończewski, Huryk, Mogilnicki, odracza posiedzenie do godziny 7-mej wieczór.

Przerwa posiedzenia o godzinie 2 minut 10 popołudniu.

Dalszy ciąg posiedzenia z dnia 13. marca 1907.

Początek o godzinie 7. minut 30. wieczorem.

Marszałek konstatuje dostateczną liczbę posłów i otwiera napowrót przerwane posiedzenie.

Następuje dalszy ciąg rozpraw ogólnych nad sprawozdaniem komisji administracyjnej o wniosku posła Abrahamowicza i towarzyszy o języku urzędowym władz autonomicznych.

Marszałek udziela głosu pierwszemu mowcy przeciw wnioskowi komisji, p. Oleśnickiemu.

Przemawia p. Oleśnicki, i wnosi przejście do porządku dziennego nad całym projektem ustawy.

Przemawia p. Kuryłowicz.

Przemawia p. Abrahamowicz.

Przemawia p. ks. Jaworski.

Przemawia p. Władysław Leopold Jaworski.

Przemawia pod względem formalnym p. Cieński Leszek i wnosi zamknięcie rozprawy ogólnej.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej.

Marszałek oznajmia, iż za wnioskiem komisji zapisani są do głosu pp. Bobrzyński, Tadeusz Cieński i Czecz, zaś przeciw wnioskowi pp. Korol, Bohaczewski, Huryk i Mogilnicki — wzywa zatem posłów zapisanych do głosu, aby wybrali mowców generalnych.

P. Oleśnicki oznajmia, iż mowcą generalnym przeciw wnioskowi komisji wybrany został p. Mogilnicki.

P. Cieński Tadeusz oznajmia, iż za wnioskiem komisji jako mowca generalny przewiać będzie p. Bobrzyński.

Marszałek udziela głosu p. Mogilnickiemu.

Przemawia p. Mogilnicki.

Przemawia p. Bobrzyński.

Przemawia p. sprawozdawca, sprostowawszy poprzednio omyłkę druku w §. 7. ustawy, a mianowicie w pierwszym wierszu po słowach „obszaru dworskiego“ zamiast słowa „zarząd“ ma być słowo „urząd“.

Po przemówieniu p. sprawozdawcy Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek p. Oleśnickiego przejścia do porządku dziennego nad sprawozdaniem komisji.

Izba wniosek ten p. Oleśnickiego odrzuca i przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

§. 1.

Językiem urzędowym wewnętrznym Wydziału krajowego jest język polski.

Język, w którym uchwały Wydziału krajowego są obwieszane, uregulowany jest ustawą krajową z 10. czerwca 1866 Nr. 13 Dz. ust. kraj.

Wydział krajowy w korespondencji z Władzami rządowymi używa języka pol-

skiego. Na podania stron i pisma Reprezentacyi powiatowych odpowiada Wydział krajowy w tym języku w kraju używanym, w którym podanie względnie pismo wniesiono.

Izba bez rozprawy uchwała §. 1. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 2.

Językiem urzędowym wewnętrznym Reprezentacyi powiatowej (Rady powiatowej i Wydziału powiatowego) i Reprezentacyi gminnej (Rady gminnej i Zwierzchności gminnej) jest ten język, którego Reprezentacya powiatowa względnie gminna jako swego języka urzędowego obecnie używa.

Zmiana tego języka nastąpić może na mocy uchwały Rady powiatowej, względnie gminnej, powziętej na posiedzeniu, w tym celu zwołanem i tylko w obecności trzech czwartych części członków, prostą większością obecnych.

Na posiedzeniach Reprezentacyi powiatowej i gminnej mogą członkowie zabierać głos w każdym języku używanym w powiecie względnie gminie.

Przemawia p. Korol i stawia poprawkę, aby przy końcu pierwszego ustępu po słowach „języka urzędowego obecnie używa“ dodać słowa „lub w przyszłości jako swój język urzędowy uchwali“, a drugi ustęp cały skreślić.

Izba poprawki powyższej p. Korola nie popiera.

Przemawia p. Bohaczewski.

Przemawia p. Kuryłowicz i stawia poprawkę, aby w ustępie drugim §. 2. zamiast słów: „trzech czwartych“ wstawić słowa „dwóch trzecich“.

Izba poprawki tej p. Kuryłowicza nie popiera.

Przemawia p. Mogilnicki i stawia poprawkę, aby po drugim ustępie dodać:

Naczelnik gminy obowiązany jest na żądanie $\frac{1}{2}$ części Rady gminnej zwołać w tym celu posiedzenie.

W razie przeciwnym będzie odnośny wniosek mógł być postawiony na najbliższem zwyczajnem posiedzeniu Rady.

Przemawia w sprawie formalnej p. Buynowski.

Izba poprawki powyższej p. Mogilnickiego odczytanej przez Marszałka, nie popiera.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca zrzeka się głosu, poczem Izba uchwala §. 2. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 3.

Reprezentacja powiatowa i gminna obowiązane są przyjmować i załatwiać pisma i podania bez względu na to, czy zredagowane są w języku polskim, ruskim lub niemieckim.

Izba bez rozprawy uchwala §. 3. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 4.

Językiem urzędowym zewnętrznym, którego Reprezentacja powiatowa i gminna używać będzie w korespondencji ze stronami i innymi władzami autonomicznymi i z władzami rządowymi, i w którym na nadesłane jej podania i pisma będzie odpowiadać, jest ten język, względnie są te języki, których Reprezentacja powiatowa i gminna w tym względzie obecnie używa.

Zmiana tego języka, względnie tych języków, nastąpić może w sposób podany w §-ie 2.

Przemawia p. Oleśnicki i stawia poprawkę o odmienną stylizację §. 4., a mianowicie proponuje następującą stylizację tego paragrafu:

Językiem urzędowym zewnętrznym, którego Reprezentacja powiatowa i gminna używać będzie w korespondencji z innymi

władzami autonomicznymi i rządowymi, jest jej język urzędowy w myśl §. 2. tej ustawy. Na podania i pisma stron odpowiadać winna Reprezentacja powiatowa i gminna w tym języku krajowym, w którym podanie zostało wniesione.

Na wniosek p. Abrahamowicza Izba uchwala zamknięcie posiedzenia.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania wniesionej interpelacji.

Sekretarz p. Urbański czyta:

I n t e r p e l a c y a

posła Krempey i tow. do JW Pana Komisarza rządowego w sprawie nadużyć wójta gminy Biłohorszcze w powiecie lwowskim.

Na jednym z posiedzeń Rady gminnej w Biłohorszczu imieniem przysiółka Lewandówka zwanego ad Biłohorszcz upomniał się Piotr Seibert i Jan Kulaś radni o pieniądze za wydzierżawienie pastwiska gminnego, z którego sama gmina Biłohorszcz pobiera 5000 koron rocznego czynszu od zarządu wojskowego, takowemi dzieli się stosownie do opłacanych podatków gruntowych między sobą, a przysiółkowi ani centa nie udziela.

Pastwisko jest intabulowane na gminę do której przysiółek Lewandówka od niepamiętnych czasów należy, przysiółek ten opłaca podatki, obrabia szarwarki, wszystkie ciężary ponosi etc. w budżecie gminnym Biłohorszcze; wójt bezprawnie temi pieniędzmi na rzecz prywatnych obywateli z wykluczeniem obywateli Lewandówki zarządza; które to pieniądze z majątku gminnego należy obrócić t. j. włożyć do kasy gminnej a dzieje się to już kilkanaście lat z uszczerbkiem rzeczoności przysiółka.

Przysiółek liczy 180 numerów, a że nie ma dostatecznej ilości radnych w Radzie gminnej, bywa majoryzowany przez

obecną Radę gminną i wójta postępujących bezprawnie i samowolnie.

Wobec tego zapytują podpisani JWPana Komisarza rządowego: 1) czy mu jest wiadomem o tem? czy nie uznaje wydać stosowne zarządzenie, aby samowola wójta i Rady gminnej w Biłohorszezu ustała.

2) zapytać się godzi, czy JWPan Komisarz rządowy będzie laskaw polecić odnośnym organom przeprowadzenie w tej gminie szkontrum, a następnie rachunków z pobranych pieniędzy rocznych 5000 K. za lat kilkanaście.

Lwów, dnia 13. marca 1907.

Interpelant:
Krempa, w. r.

Bojko, F. Włodek, Oleśnicki, Mazikiewicz, Stapiński, Mogilnicki, Effinowicz, Kramarczyk, Kuryłowicz, Barabasz, Bohaczewski, Starneh, Ostapczuk, Potoczek.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 14. marca 1907 godzinę 11 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 11 minut 35 w nocy.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.
Kazimierz Lubomirski, w. r.